

SZEKELY-UDVARHELY

— AZ UDVARHELYMÉGYESI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA —

— A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesítések tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér. Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGHPÁL
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többzori közlésnél 6 fillér. Nyit-tér so-a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kléring 10,489. szám

A mai népgyűléshez.

Mai nap egy diszes társaság, az ország törvényhozói Székelyudvarhelyen az önálló bank jegyében gyűlést tartanak. Egy párthoz tartoznak a képviselő urak — a Justh párthoz, vagy a bankosokhoz, vagy mondjuk azokhoz a függetlenségi pártiakhoz, a kik a nemzet rövid idő előtt ünnepezt vezérének, jóltevőjüknek: Kossuth Ferencnek, a Kossuth Lajos fiának egyszerűen hátat fordítottak.

Miért jöttek el a képviselő urak közeink? Azért-e hogy bennünket az önálló bank szükségessége felől meggyőzzenek? Lelkesedésünk tüzet e nemzeti vívmány megvalósítása érdekében élesszék? Ezért jönniök kár volt! A gazdasági függetlenség, a tiszta nemzeti önállóság iránti vágy, akarát él e vármegye, e város lakosságának szívében, — nekünk nincs szükségünk lelkesítésre — mi csak odaadhatjuk nekik e lelkesedés tüzet akkorra, mikor a homo regiuszokkal tárgyalnak.

Tanítani jöttek-e? — hogy megmagyarázzák mi az önálló bank mélyebb gazdasági jelentősége, mi a megvalósításának feltétele, mi lesz a megvalósítás folytán az eredmény? — Nem, ezért nem jöhettek, mert hiszen látunk közöttük kiváló egyéniségeket, kitűnő jogászokat egy és más téren — de a kérdés ismertetéséhez megkivánt szakértelmet — tisztelet a kivételnek — nem vettünk észre. Legtöbb rész annyit ért hozzá, mint mi — s így e lejtővetelt csak párt szempontból bírálhatjuk el.

Lehetne ugyan a dolgot egy más szempontból is megvilágítani. A fájó sebet újból véreztetve nem akarom. Csak érinten. Kitarásra nem buzdíthatnak bennünket! Kitaroltak-e a nemzet vezére: Kossuth Ferenc mellett? Kitaroltak-e a rosszban is, midőn a korona akarata folytán minden fáradság mellett sem tudta a nemzeti követelést momentán teljesedésbe vinni? Hiszen az ő általuk is helyeselt paktum, és a politikai becsület is követelte — ne vigye nemzetét megrázkódtatásokba, hanem Antusként újból kezdje meg a nemzet minden téren való önállóságának építését s a bölcs politikával nemzeti eredményeket vivjon ki, fejlessze gazdasági helyzetünket s építse ki gazdasági és közjogi teljes önállóságunkat! Nem, e nehéz munkában már nem látjuk ve-

zérünk mellett a ma gyűlést tartó urakat!

Különváltak — miért? Barmennyire objektív szempontból nézzük is e kérdést, a különválás okai közül az igazságügy-miniszteri állás betöltésénél történt mellőzést, egy királyi megbotránkozást bizonyos kihallgatáson történtek indiszkrét kiadása miatt, sem mellőzhetjük el!

A lejtővetel okát pedig tisztán látjuk. Pártkérdésről van szó — egy körülbelül 120 tagból álló párt többségre akar a törvényhozásban jutni s a párt tagjai mandátumaikat akarják biztosítani. Ezért jöttek ők le, s ekkor nekünk jogunk van bírálat tárgyává tennünk a párt programját, eddigi eljárását, sőt jogunk van ezt a másik párt programjával összehasonlítva is tárgyalni — s ezek alapján a további támogatás felől is határoznunk!

A bankosok távolabbi programja egy a Kossuth Ferencével — minden téren a nemzeti önállóság kivívása. Azzal a különbséggel, hogy Kossuthék sem a többségre jutás, sem a mandátumok biztosítása, sem önös érdek és személyes sérelem miatt nem kapták ki a nemzeti követelésekből az önálló bankot és figyelemmel a magyar faj uralgó szerepének biztosítására — nem is kacérkodtak a nemzetiségekkel!

A közelebbi programnál már különbséget látunk. A mai napon gyűlésezők követelik, hogy 1911-re az önálló bank állítsák fel!

Szép ez így, de a mult tapasztalatai, Kossuth törhetetlen becsületessége és az urak által többször békóba verni célzott akarát ereje már előre arról győznek meg bennünket, hogy ez nem volt lehető, mert ha az lett volna: Kossuth, a hatalmason levő Kossuth megcsinálta volna! Hiszen csak nem hazaáruló a gyűlést tartó urak szemében sem!

De sajnos, azt a gyűlésezők is tudják, hogy az önálló bankot a kivánt időre felállítani nem lehet. Fennálló törvényeink szerint a törvényt az országgyűlés két háza és a király — együtt képezvén a nemzeti törvényhozás szervét — alkotják. E törvényalkotási szabályok szerint a király a törvényt szentesítési jogának teljes birtokában van, azt tőle el nem konfiskálhatjuk — sőt e körülménnyel számolnunk kell!

Törekedni kell a királyi akarattal megváltoztatására s ezt nem

az erőszakolás, hanem a bölcs mérséklet módszerének alkalmazásával lehet elérnünk. Ha a lejött képviselő urak új nemzeti bajt teremtenek az erőszakolás politikájával — ki vállalja a felelősséget?

És ki vállalja azért, hogy a két nemzeti baj, Ausztriával való közösségünk — és szomorú nemzetiségi viszonyaink egyikét a másikkal szemben erősítsük. Mert midőn az önálló bankért a nemzetiségeket deldelgetik, a képviselő urak ezt is teszik.

Azután kevés szakértelem kell ahhoz is, hogy belássuk, hogy új alkotást és pedig oly nagyot, mint az önálló bank akkor, mikor a megvalósítás feltételei sincsenek meg s különösen a mai szomorú, háborús állapotokban rövid egy év alatt teljesedésbe vinni is, lehetetlen. Ennek hangoztatása emelheti egyesek népszerűségét, de a dolgok természetéből folyólag lehetetlen. Egy nagy gazdasági megrázkódtatás lenne az eredmény!

Jól tudják ezt a lejött képviselő urak is! Ha pedig tudják, kár az eredményeket célzó politikát, a politikai ujjongatással feleserélni!

Ki kellett volna tartaniok a nemzet vezére mellett, ki dacára minden személyes sérelemnek, mit rajta elkövettek, súlyos betegen is tovább akarja építeni jövő gazdasági önállóságunk lételemét s bölcs politikával igyekszik a királyi akarattal az engedmények megadásának helyes útjára terelni. Az ő bölcsességének köszönhetjük, hogy ma Bécsben nem zárkóznak ridegen el a magyar követelésektől, sőt engedményeket, nemzeti vívmányokat nyerünk. Az ország kormányzatának élén továbbra is a nemzet vágyaival összeforrott férfiakat látunk, kik lelkek igaz meggyőződéséből, hazafias érzéssel igyekeznek előbbre vinni a magyart s megépíteni annak önállóságát, létesíteni az önálló bankot is.

Ez pedig több, mint az, a mi a mai napon elhangzik. Nem üres szó, nem a jövőbe vetett hitet megrendítő szócsata.

Hiszük, hogy a megye és város közönsége az urak lejtővetelét kellő értékére szállítja le és bizalommal néz Kossuth Ferenc elé, mert hisz a nemzeti követelések megvalósítása nem szappan buborék, mit ki lehet a levegőbe fujni, hogy aztán szétesettanjon. Pedig az urak politikája ez!

A mai gyűlés helyett állja-

nak csak vissza Kossuth Ferenchez, a kit szidtak, támadtak és támogassák őt a nagy munkában! Térjenek a pozitív munka terére! És ekkor elfelejtjük mi polgárok is, a mit vele tettek, támogatjuk önöket az igazi nemzeti munkában. És nem lesz ekkor megrendítve lelkünkben az a hit, hogy a politikai életben is van erkölcs s ott sem rut bűn, ami emberileg nemes, a kitarás és a hála!

POLITIKA.

A régóta húzódo válság a mult hét politikai eseményeivel új fejezethez érkezett. A mult hét egy rendkívül sajnálatos fordulatot hozott a válság történetében, a függetlenségi párt kettészakadását, amely egészen új irányt adott a kibontakozásnak. A képviselőház legnagyobb pártjának felbomlása olyan esemény volt, mely horderejében messze túlszárnyalta mindazt, ami fejlemény a válság eddigi folyamán történt és bármily fájdalmas volt a függetlenségi tábor meghasonlását látni, mégis azt kell mondanunk, hogy ez a meghasonlás talán üdvös is volt e tekintetben, hogy meghozta végre a gyors tempóban előrehaladó kibontakozást.

Ennek a hatalmas politikai fordulathoz jelentőségét, érdemét már kellőképpen méltatták a sajtóban és a szakadásnak előzményeit, a vezér elhatározásának motívumait tiszta világításban mutatja be az a manifestum, amelyet a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártnak első pártértekezletéről intéztek a nemzethez. Itt csak azokról a sajnálatos jelenségekről akarunk elmélkedni, amelyek ezt a fordulatot kísérték és amelyek igazán fájdalmasan kell hogy érintsék a hazának minden igaz, hazafias polgárát.

A függetlenségi párt kettészakadása felkavarta a szenvedelmeket. És e válságos, izgalmas napok története mintegy drámailag összehalmozva és ép azért riktó élességgel tárja fel azt a sok bűnt, azt a sok ellenmondást, amely általában a mi politikai életünket jellemzi és ami sok derék, tudásra és hazafiasságra egyaránt kiváló férfiut visszariaszt attól, hogy a politikai forumra lépjen. Nálunk szenvedély, terror, megalkuvás, paktálás, intrika honol a politikában, vakítja el a tisztánlátást és teszi fojtóvá a politikai légkört.

Akit ma még a nemzet kiváló vezéréként ünnepezték, arra holnap a hazaárulás bélyegét sűtik, akit tegnap bálványozott a nemzet, azt holnap sárral hajgálja meg az utca népe. Akiket eltemettek, azokat kiássák sirjukból és megkövetik őket

hogy egykor megkövezték; akik politikailag már teljesen lejártak magukat, azok holnap új elvek, új eszmék köntöskében, újra visszatérnek és újra vígan folytatják kisded játékaikat. Sőt ott settenkednek a fórumon erkölcsi halottak is, akiknek minden szennye, büne tudott dolog és mégis emelt homlokkal öllik magukra az igaz, nemes honfiúpózért vagy szövik a homályban piszkos intrikáikat.

Nem mondjuk, hogy a politikai életnek ez a visszataszító erkölcsi telensége speciális magyar erény volna. Más nemzetek is szolgáltak már hasonló gyászos látványosságokkal. De úgy tetszik, hogy eddig illuziókkal áltattuk magunkat, naiv bizalommal hittünk a magyar politikai élet tisztaságában és most, hogy a válságnak ez a fordulata egyszerre felbillentette a leplet, amely mindezt a sok sebet takarta, megöbbsenve sirattuk illuzióinkat, megriadtan fedtük el szemünket.

Ma Kossuth Ferenc az, akit épen egykori fegyver- és elvtársai elvakult szenvedéllyel le akarnak taszítani arról a pidesztálról, a melyre az egész nemzet rajongó szeretete, odaadó bizalma helyezte.

Kossuth Ferenc nem akarta a függetlenségi pártban a mások gyámkodását tűrni, mások vezetését elfogadni, nem akarta elismerni annak a jelszónak az igazságát, hogy a függetlenségi pártnak nem szabad a többi pártokkal, amelyek szintoly eréllyel és eiszánt hazafiassággal vettek részt a nemzeti ellenállásban együtt haladnia.

Kossuth Ferenc nem akarta a nemzetet fejtel vinni a falnak, nem akarta a mindent kockára tevés veszedelmes örvényébe sodorni. Kossuth Ferenc számolt a lehetőségekkel, számolt a bekövetkező súlyos katasztrófa esélyével, számolt avval, hogy kis részletkérdés miatt nem szabad az alkotmányválság rémét idézni az országra, nem szabad áldozatul dobnia azt is, amit eddig kivívtunk. Az ellenséges sáncokon elhullók tetemei csak a sáncokat növelik nagyra. Aki megvívhatatlan bástyák ellen viszi hadait, az csak a saját erejét apasztja és még távolabb jut a céltől.

És amikor Kossuth Ferenc bölcs belátással, igazi államférfihoz illő megfontolással vetette latba mindezeket és állapította meg az új harcmodort, az új taktikát hadserege részére, akkor ép az ő katonái hagyták ott vezérüket, hagyták cserben a harci zászlót és fordultak ádáz haraggal ellene.

A hazáért mindent szabad feláldozni, csak magát a hazát nem, — mondja Kossuth. És az ő hűtlen katonái visszaharsojják: Aki nincs velünk, az hazaáruló és azt megseminisítjük!

Kossuth Ferenc és egykori hívei között nincs most semmi elvi eltérés. Csak a harc taktikájának megválasztásában különböznek felfogásaik. És ez elég büne volt a vezérnek, aki nem hagyta magát vezetetni arra, hogy ő is odakerüljön a nemzet ellenségeinek szégyenpadjára, az ő homlokára is rásüsdék az elvtagadás, a hitehagyás bélyegét és féktelen haraggal fordulnak ellene.

Minket nem az a felelem nyűgöz le, hogy a nemzet hitelt talál adni ezeknek a kizárólagos, privilégizált hazafiaknak, Kossuth Ferenc sokkal magasabban áll, semhogy ezek a gyűlölködő támadások felérjenek hozzája. De a látvány maga sujt le végtelenül, a szenvedélyeknek ez az elvakult, féktelen fellángolása borít minket fájdalomba és töri össze illuzióinkat, amiket a magyar politikai élet tisztaságáról táplálunk. Kossuth Ferencet azonban semmi támadás sem fogja megállítani azon az uton, amelyet maga választott, hogy nemzetét boldogulásra, virágzásra, függetlenségre, önállóságra vezesse. És a nemzet, amely bizalommal követte őt a multban, tántoríthatatlan ragaszkodással fogja követni továbbra is.

Tizenöt év után.

E szerény cím alatt a „Székely-Udvarhely“ folyó évi 89. számában egy kis visszapillantás keretében megemlékeztünk arról, hogy Dr Sebesi János alispán a vármegyei nyomtatványok beszerzésére, 15 év alatt első ízben — versenytárgyalást hirdetett. Minden személyes sértés kerülésével rámutattunk a 15 év óta eddig következetesen elkövetett jogsérelmekre és helytelen hivatali eljárásokra. A mikből természetesen sok ezernyi kára származott a vármegye közönségének. Ez kétségtelen. Ezt semmiféle gorombaságokkal, rólunk amugyis az illetőre visszaháruló személyes sértegetésekkel ledisputálni nem lehet.

Az is kétségtelen igazság, hogy a »Székely-Udvarhely« ezelőtt 15 évvel úgy indult meg, mint Udvarhely-vármegye hivatalos lapja. Méltányos, sőt egvedül igazságos volt tehát, hogy akkor, a midőn a belügyminiszter rendeletére szétválasztották a hivatalos részt és önálló hivatalos lapot szerveztek, azt is ott hagyják, a hol a rendelet találta. Az pedig csak látszólagos *előnyösség* volt, amit az illető ellennyilatkozó állít. Nem állapították meg azt ugyanis, hogy a hivatalos lap egyes számai mily terjedelműek lehetnek. Darabon-időszak lévén, az akkori alispánnak a »Székely-Udvarhely« függetlenségét a hivatalos lap elnyerése miatt feláldozni nem akartuk. Más »differenciák«-ról szó sem volt. Így tehát nem annyira az állítólagos olcsóság, mint főképp politikai szabadságunk megóvása volt a nyertesség oka.

Ami a papir- és írószerekre vonatkozó állítást illeti, abban is vastag tévedés van. Nem igaz, hogy »selejtes voltánál fogva« vonták volna meg, vagyis egyáltalán megvonták volna a szállítást. Az sem igaz, hogy versenytárgyalást nem hirdettek azután is a papírszállításra. Hanem az az igazság, hogy szerződésünk lejártá után, mi egyszerűen többé nem pályáztunk.

Egyéni sérelmet keres tehát ártatlan és csakis a teljes igazságot nagyobb vonásokkal vázolt jogos felszólalásunkban a nem 15, de — állítása szerint — még sokkal több idő óta — *versenytárgyalás nélkül szállító*. És így nemcsak beismeri igaz állításunkat, hanem még kidülesztett mellet — dicsekszik is a *jogtalanul* élvezett előnyökkel. Ez aztán a szabados gondolkodás; mai rendszerű modor. Mintha a kitanult zsebmetsző eljárásához hasonlítana, aki a tömeg között lop és aztán még ő kiáltja lehangosabban, hogy „fogják meg!“ Így tett mindig és mindenben. Nyakig volt az igazságtalanságokban és azután szóval a pajtások körében, majd nyomtatvány útján a közönség előtt is hibáit állandóan másra kente.

Azt állítja, hogy negyven év óta szállít (Kár, hogy nem jubilál), pedig mi csak a tizenöt évét sérelmeztük. Ennyi idő óta kellett volna ugyanis a két nyomda között — már a közteherviselés szempontjából is — versenytárgyalást tartani.

„Bravo“-nak (bérgyilkos-, orgyilkosnak) nevez a koncon oly sok időn át háborítatlanul rágódott szállító. Vajjon nem inkább „bravo“-e az olyan magtalan, gyermektelen alak, aki csupa önzésből, irigységből: még az ártaatlan gyermekek szájából sem sajnálja szívtelenül kivenni, ki-intrikálni a keserves munkával szerzett kenyeret? Ennek elbírálását nyugodtan bizzuk az érdektelen közönség ítéletére...

Tajtéko dühvel ront nekünk a *magasból*, hova állandóan felképzeli és feltolja magát. A gorombaságok özönével akarja elfojtani az igazságot, melyet ő mindenkor kikerült, ha üzleti érdeke úgy kívánta. Ha már 15 év óta egy kanál vízbe belefojtania nem sikerült, azt hitte, hogy most már befojt abba a néhány csöpp tentába, amit iszonyu nyelvezettel megcselekedett közleményére elfogyasztott.

Aki haragszik, annak rendesen nincs igaza. Már pedig abból a háromnegyed hasábnyi *írásműből* a legféktelenebb gyűlölet ömlik, amely aztán nemcsak a tiszteletre méltó cipőt, hanem még a durva csizmát is besározza.

Ugy látszik — akaratlanul is elevenére tapintottunk, mert nemcsak felszisszent, hanem torkaszakadtából ordít...

Az annyira emlegetett 40 évvel talán a benszüllötti mivoltát akarja fitogtatni!? Nincs miért. E székely anyavármegyét, kenyéradó gazdáját annyira sem érdemesítette, hogy idegen nevének megmagyarosítására őt piculát áldozzon.

Tizenöt év előtt pedig versenytárgyalást nem is hirdethettek, mert akkor egyedül az örökös szállító uralta a helyzetet. Tehát a vármegyének módjában sem állott változtatni; úgy kellett vegye, a hogyan adták. Olcsón természetükhöz híven: nem adták. Azért épültek a paloták. Hogy pedig ebből nemcsak a vármegyére, hanem általában a nagyközönségre nézve sem származott előny, kézzel fogható bizonyítékát szolgáltatja többek között egyik amaz időből kelt és ma is birtokunkban levő levél, a mellyel a szomszéd székely vármegyéből bennünket ide meghívtak. E levél így beszél: »Nyomdászunk, egyedül lévén, *nagyon tulcsigázott* árakat szab és e mellett berendezése sem felel meg a magasabb követelményeknek.«

Ezek után az ellenünk irt közlemény további részletes boncolgatását fölöslegesnek tartjuk. Nincsen abban egy szemernyi igazság sem. Ide-oda kapkodás tömege az egész, a melyből hiába mutatjuk ki a mi kétségtelen igazunkat, mert úgy is csak goromba, konok tagadással felelne az oly magas képzeleti polcra hágott örökös szállító.

Ezzel az ügyet részünkről befejeztnek tekintjük.

HIREK.

— **Személyi hír.** Ugron Ákos vármegyei népszerű főispánja, pár heti távollét után, melyet a fővárosban betegen töltött, esütörtökön délután haza érkezett.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Erzsébet nagyaszonnyunk, a magyar nemzet védő anyala emlékének ünnepep szentelték Székelyudvarhely város összes közép- és elemi iskoláiban. Megemlékeztek a fájdalmas Nagyaszonnyról, akinek hiányát a magyar nemzet oly nagyon érezi. S a kinek elvesztése óta nemzetünk oly sokat szenvedett. Vajjon lesz-e

valaha még oly jóságos királynénk, ki meleg szeretetével óvja, védje az osztrák kapzsisággal szemben árva nemzetünket!..

— **Képviselők városunkban.** A mai uapra hirdetett népgyűlésre tegnap délután néhány képviselő ide érkezett. Bakonyi Samu képviselő nagy megtiszteltetésben részesült, mert a Justh vezérnek szánt ömlengések, mind neki jutottak ki. A szónokok azonban zavarba nem jöttek. Hirtelesen csavarintottak egyet a címen és a kegyelmest — nagyságosra változtatták. Különb a vasutnál özv. Ferenczy Györgyné, míg a diszkapunál Csillag József köszöntötte. Volt még mintegy 16 tagu banderium is, sőt cigány zene mellett vonultak be Dr Valentsik képviselő lakásáig, hol aztán a képviselő urak pompásan megebédeltek. Este programszerint fáklyásmenet, majd bankett is volt a Budapest szállóban. Mindenesetre sokat vékonyodott a lelkesedés, mert sem Justh, sem az oly nagy hangon ígértett 30 képviselő nem jött el.

— **Iparos Otthon.** Székelyudvarhely város iparos közönségének egyik leghőbb vágya, hogy a polgári kör és általában az iparos egyesületek megfelelő hajlékot nyerjenek. Ezzel kapcsolatosan pedig egy iparos tanonc-otthon létesíttessék. Ez a vágy immár a megvalósulás küszöbén áll. Ugron Ákos főispán, a polgári önképző egyesület érdemes elnöke — mint megbízható forrásból értesülünk — illetékes helyről ígéretet kapott, hogy ez intézményünket az állam évenként egylőre 3000 koronával fogja segíyezni.

— **Szent Antal estély.** A folyó hó 23-ra hirdetett Szent Antal estély a már említett műsorral a főgimnázium nagytermében lesz megtartva.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szász Ferenc siménfalvi állami elemi iskolai tanítót a népnevelés terén szerzett érdemeinek elismeréséül, mostani állomáshelyén igazgató-tanítónak léptette elő.

— **Első székely háziipari országos szövetkezet Székelyudvarhelyt.** E nagyaránya szövetkezés ügyében, mostanság a szervezésen kívül más nem történt. Kathonay Béla ügyvezető-igazgató e napokban érkezett haza külföldi tanulmány utjáról és azonnal hozzá kezdett a szövetkezet cégbejegyzésének keresztül viteléhez. A nagyszabásu intézmény védnökeül Ugron Ákos főispánt, a vármegyei iparfejlesztő bizottság nagytevékenységű elnökét fogják felkérni. Az igazgatóság újra szervezése és egyéb apróbb ügyek ellátása után, a szövetkezet működését még ez évben megkezdji. A tervezett tanfolyamok közül a legtöbbet szintén megtartják a Székelyföld különböző pontjain. Gróf Mikes János főesperes, az igazgatóság elnöke, közelebbről ülésre hívja össze a vezető köröket és az alapszabályok végleges szövegezése is megtörténik.

— **Az oltáregylet névnapi üdvözlése.** A helybeli Oltáregyesület pénteken délelőtt testületileg jelent meg Dr Valentsik Ferencné szül. Györffy Erzsébet, városunk orsz. képviselője nejeének lakásán és mint köztiszteletben álló elnököt, névnapi alkalmából üdvözölte; átnyujtva neki ez egylet tagjai által köttetett gyönyörű virágcokrot. Az így ünnepepelt elnököt meghatottan mondott köszönetet a nem várt megtiszteltetésért.

— **Városi közgyűlés.** Székelyudvarhely város képviselőtestülete az évi második rendes közgyűlését csütörtökön és folytatólag pénteken tartotta meg Gotthárd János polgármester elnöke alatt. Az első nap a polgármesteri jelentéssel és a póttárgysorozat néhány pontjának elintézésével telt el. A vámtarifa ügyében felirnak a miniszteriumhoz. Özv. Szabó Józsefnének évi 300 K kegydíjat élethossziglan, esetleg újból való férjhezmenetelig megszavaztak. A városi díjnokok napidíjának rendezése iránt intézkedtek. Az önkéntes tűzoltó-egylet költségvetését elfogadták módosítással. Ugyszintén a hivatalosolgák és rendőrök részére fejenként 120 K lakbért szavaztak meg drágasági pótléku. A városi iparos és kereskedő tanonciskola 25 éves történetének megírásához 40 K-val járul a város. Pénteken délelőtt 9 órától folyt tovább a gyűlés, melyről jövő számunkban hozunk tudósítást.

— **Papválasztás.** November 18-án volt meg Homoródjánosfalván az üresedésben levő papi állás betöltésére a választás. Elég élénk érdeklődés közt folyt be s az eredmény a következő: Péter Ödön kapott 22 szavazatot, Benczédi Pál 20 és László Balázs 14 szavazatot, mind három papjelölt. Most már a püspöki kinevezés dönti el, hogy ki lesz a kinevezett pap. Az egyház községe az eredményt érdeklődéssel várja, s a midőn ezt teszi, egyttal reméli, hogy a jeles képzettségű és nagy tehetségű akadémista Benczédi Pál, a ki csak a minap maradt le az udvarhelyi papságról, most már Jánosfalvát elnyeri, annyival inkább, mert a választás alatt felizgatott kedélyek, s az egyház eddigi békéje csak így remélhető.

— **Jegyzőválasztás.** Szentgyházassfaluban a körjegyző választása e hét elején történt meg Dr Demeter Lőrinc főszolgabíró elnöke alatt. A közbizalom Vass Gáspár székelypálfalvai körjegyző személye mellett nyilvánult meg, akit egyhangulag szentgyházassfalvi körjegyzőnek választottak. A székelypálfalvai körjegyzői állásra közelebből kiírják a pályázatot.

— **Az utazó közönség figyelmébe.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint 1910. évi január hó 1-ével a magyar vasutakon közös dijszabás I. rész lép érvénybe, mely személyek, podgyász, express árúk és kutyák szállítására vonatkozó új üzletszabályzati határozmányokat és póthatározmányokat, valamint az ezen szállitmányokra vonatkozó közös dijszabási határozmányokat tartalmaz. Ezen közös dijszabás a hazai vasutak egymásközi forgalmában a szóban forgó szállitmányok lebonyolításának egyszerűsítése valamint az egyöntetűség tekintetében igen előnyös újítást képez. Ugyan e naptól fogva a magyar királyi államvasutakon, valamint az üzemében álló vasutakon a személy és podgyász forgalomban érvényes, dijszabási határozmányok érvényen kívül helyezettnek, illetve az említett dijszabás I. részével egy-

dejüleg kiadandó új határozmányokkal pótolhatnak.

— **Gőzmosó és vegytisztító intézet Székelykeresztúron.** Rostás és Mészáros gőzmosó-gyára és vegyi ruhatisztítója a „Fehér hattyu”-hoz cég alatt Székelykeresztúron Fötér (Fazekas ház) egy közszükséglet pótló iparvállalat létesült és kezdi meg működését az évi december 1-én. Mindenféle női és férfi fehér- és ruhanevet mosnak, valamint vegyileg tisztítanak. Ajánljuk a közönség bizalmába és jóakaratu támogatásába annál is inkább, mivel ily dolgokért vármegyénkben eddig nagyon sok pénz kivándorolt más városok hasonló iparának emelésére. Nevezett cég modern gépekkel és teljesen új felszereléssel fog a közönség rendelkezésére állani. Támogassuk a mi versenyképes iparunkat.

— **Titokzatos halál az erdőn.** Jakocs Pál Gergely zetelaki lakost az odaváló Sugótöre nevű helyen egyik tanyai kalibában halva találták. Az orvos-rendőri hullavizsgálatnál kiderült, hogy ismeretlen tettes főbe ütötte és ennek folytán állott be a halál.

— **Táncanfolyam-megnyitás.** Tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki közönséget, hogy f. hó 30-án a „Budapest”-szálló nagytermében táncanfolyamot nyitok. Tandij 6 heti tanfolyamra 12 korona. Hala-dóknak 8 korona, a gentriboston betanításával együtt. A 6 heti tanfolyam alatt növendékeimet tanítom az összes modern táncokon kívül az eredeti francia esztétika szerinti illem és testgyűgyességre is. A bostont külön 3 óra alatt betanítom, óránként 4 korona, csoportban 2 korona díjazás mellett személyenként. 5—10 éves babákat külön órák alatt tanítom. Tanítási napok: szombaton, kedden, szerdán és pénteken. Iskolás gyerekeknek d. u. 5—7-ig, felnőtteknek este 8—11-ig tart. Beiratkozni lehet Betegh Pál könyvkereskedésében és a tanórák alatt. Házaknál csakis meghívásra jelenek meg. Tisztelettel Sára Miklós tanstaniító.

KOZGAZDASÁG

Az udvarhelyi járás mezőgazdasága az őszi időben.

Előre haladott az idő órája. Pár nap van még a verőfényest játszó csalóka őszi időből s bár nem várjuk, akaratlanul is beköszönt a zimankós téli havazó. Letarolva áll vidékszerre a határ. Mindent felgyújtott s betakarított az emberi szorgalom. Az avarodott mezőben az őszi napfény erejétől előbújt sarjakon még kint tengődik a lábasjóság. Ha nem is táplálkozik megfelelően, de nem pusztul el éhen s marad a padlás széna-szalmája a sanyaru időkre. Sok gazda kebléből tör elő a sohaj; bár még soká így tartana. Van is ok rá. Ám a természet rendje nem bomlik fel, eljön a hólepel, mit őszi vetéseink várnak, mert itt is csak igaz: „A mi neked áldás, az én nekem átok.” A természet örök törvénye a kiegyenlítődés.

Felveszem a nyárközépen elejtett tudósításom fonalát, megkísérlem pár vonásban lerajzolni járásunk mezőgazdaságának őszi idényjét. Félve teszem ezt, hisz a közösen érzett nyomoruság csakis panaszos szókat festhet papirosra. A panaszból, az

elégedetlenségéből pedig ugys bőven van részünk Kár tehát, ha ezt feszegetjük, de a valót, ha sötét is, elhallgatni nem bírjuk.

Ez idej gabona terméshozamában községek szerint nagy egyenlőtlen-ségek mutatkoztak. Mig a havasalji buza, ha gyér is volt, de jó minőségben fizetett, addig a város szomszéd-ságában elterülő községekben a termés mennyiség és minőségben egyaránt igen gyenge volt. Átlagosan véve kat. holdankint 45—48 q termést mondhatunk, hektóliternél 76—78 kgr minőségben. Szalmája kevés, alacsony s érdessége miatt szecsakázás nélkül nem takarmányozható. A rozs termés hozama, átlagban számítva az eredményt, 48 q felül nem mutat. Egyedül a tavaszi árpa és zab hoztak jó termést. Mindkettő 6 q termés-hozammal és jó minőséggel ugy a magban, mint a szalmában. Bár nagyon reménykedtünk, hogy a kedvező időjárás javítani fog a szárazságtól megkínzott tengei termésen, sajnos az elmaradt fejlődést igen csekély fokkal javította az őszbe menő esős időjárás. Későn jött. Terméshozama átlagban alig üti az 5 q, mely minőségben közepes. Nagy kár, hogy az udvarhelyi járás periferiálisain e növény természetét forszírozzák, mikor sem a talaj minőség, sem az éghajlat nem felel meg igényeinek. Jobb volna, ha a tengei termelés helyett a takarmánytermesztésre térnének át kisgazdáink. Burgonya termésünkben a pajor és lötetű tett érzékeny kárt, bár a nyári szárazság hatása is mutatkozik rajta. Termése apró, holdankint 25 q. Sajnos, nagyon korhad, piacunkon óriási ára van. Ez évben a burgonya általános elterjedésének 100 éves évfordulója van az udvarhelyi járásban. Jubilál tehát a tulmagas árral. Mintha a végzet akarná, hogy mindenféle jubileumot drágán fizessen meg az ember még az oláhfalusi pityókat is. A takarmányrépa termésmennyisége kielégítően javult és fizetett, mig a mester-séges takarmányok olyan gyenge termést hoztak, hogy kisgazdáink félve a kiteelés nehézségeitől, halom-számra kezdték levágni barmaikat.

Nagy mértékben pusztított az idén az aranka mindkét fajával. Üdvös dolgot cselekednének a szakegyesületek, ha a here és lucernamag termelését és áruba bocsátását korlátok közé szorították a törvény hozással. Mig ez meg nem történik, vigan fog terjedni az aranka, stagnálni fog a takarmánytermelés.

Gyengén és középminőségben fizetett a rét. Legelőinkről csontvázat hoztak haza az állatok. Nem lesz csoda tehát, ha e tél az igavonó állatok 50 százalékát emészti meg.

Gyümölcsünk nem termett. A kevés termés számba se jöhet. Horribilis ára miatt megizelni is véteknak tartja az ember.

Egyes egyedül a kerti vetemények termései nyujtanak valami vigaszt. Káposzta bőven termett, ára azonban a termésátlaghoz viszonyitva tulmagas. Ilyenek voltak a paradicsom, murek stb. gyöknövények is. Bah, borsó, lencse termése ugyszólva semmi, de hát nem is termesztik. Pedig a város piacán jól értékesülhetne. Kender és len termesztésével kezdenek felhagyni a falusi asszonyaink. Szomorú jelenség! Különben kevés termése finom rostot adott.

Mig a vigasztalhatatlan multat szemléljük, szinte kétségbeesés gyötrelme szállja meg az embereket, ha végig tekintenek a jövő évre ígérkező termésen. Nagy holdas tábla buzavetések lesárgulva, elpusztulva mutatják az óriási kárt, mit a pajor és drótféreg okozott. Ha a jövő év tavaszán az ártalmas férgek aknamunkája tovább foly, már most ki-

mondhatjuk, hogy a járás területén bevetett buzaterületek 50 százalékka termést nem fog hozni. Sok tábla kiszántásra vár.

A nyomasztó mezőgazdasági helyzet nehézségeit a város lakossága érzi meg. Piacunk a magasra hajtott árak miatt most is megközelíthetetlen. Pedig a tulságos árak hajhászására nincs ok. Ha gyenge is a termés, mégis van annyi, sőt több; mi a közölelmezésre nagyon elegendő.

Előre kell készülnünk. Megütözközve látom, mennyire képes kiháználalni a falu népe a természeti csapás által okozott sanyaru helyzetet. A baj ott keresendő, hogy nincs termelésre és értékesítésre szervezve a város környéke; e miatt érdemleges behozatal sincs. Panaszkodik a falu népe, türelmetlenkedik a város lakossága. Egyik se tud boldogulni a nagy éhletetlenség miatt, mert az idők jelét megtagadja a közöny, az én érvényesülésének szennyes küzdelme.

Méhészetünknek is silány esztendeje volt az 1909. A tartós szárazság miatt csekély méz termeltetett. A baromfiak szaporítására általános volt a panasz mindenfelé. Sok helységben ujra tengersok baromfit pusztított el a korela és dögvész. Házi állataink egészsége elég kedvező, de a juhok közismert métegy betegsége nagy mértékben fog fellépni a tavaszon. Az előjelek a havasalji községekben már mutatkoznak. Az állatárak, kivéve a sertésárakat, alacsonyok. A gabonaár tulhajtott. A munkásbér még mindig tartja magát. Csüggedéssel megyünk a fagyasztó télnek! Mi lesz velünk, ha a 9 egyptomi csapásnak mondható ostor még reánk jár, és igényeinkből nem alkuszunk? Áhítatos lélekkel nézünk fel az Ég felé s könyörgünk jobb esztendőket. A tűnőfélben levő, csapást egymásra osztó 1909-nek pedig a költővel szólunk: „Mehetsz tűnő év... Nem fogunk oda irni, hol boldog éveink feljegyezve vannak.”

Gál Imre.

a föld. min. gazd. tudósítója.

A meghülés

az az ajtó, a mely a komoly betegségeket bebocsátja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beferkőzhetne.

Scott-féle Emulsió

tisztaságával, emésztettségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

Orvosok, szülésznek szülők és betegek ajánlják mindenemü torok- és mellbajoknál mint az egészség megbizható támaszát

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

Kapható minden gyógytárban.

Szám: 6472—909. köziz.

Hirdetmény.

Nagyonyed város tanácsa a város közönsége tulajdonát képező s a város belterületén fekvő „felső”, „középső” és „alsó” egyenként három kövü lisztelő malmait 1909. év december hó 31-én éjféli 12 órától kezdve három egymásután következő évre, tehát 1912. évi december hó 31-én éjféli 12 óráig folyó év november hó 27-én délelőtt 10 órakor a város székház közgyűlési termében megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen haszonbérbe adja.

Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakaacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. **Ára 1-20.** Kapható minden gyógytárban. — Készítők: **Beretvás Tamás** gyógyszerész 3 dobozzal ingyen posta, Kispesten. — szállítás.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V. Balthory-utca 5. szám

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Főkut az ásványvizek királya kőszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz

Beross, vesebaj ellen
Borhegyi hughajtó
Bohóti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légsőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kásonfői ut-Salutaris jó és lithium tartalma
Répáti, égvényes ásványvíz
Székely-Szelters, idült gyomorhajok ellen
Sztójkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvost és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Kikiáltási ár:
a) a felső malomra nézve 3210 K,
b) a középső malomra nézve 4821 K,
c) az alsó malomra nézve 3710 K,
Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése, illetve első ajánlatuk megkezdése előtt a mindenik malomra nézve megállapított kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban az árverező bizottság kezéhez, mint bánatpénzt letenni.

A részletes feltételek a város adóhivatalában a hivatalos órák katt megtekinthetők.

A Városi Tanácsnak Nagyenyeden 1909. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Dr Varró László, polgármester.

mazása mellett átvétetik mindaddig, míg az állomás tárolási hely felett rendelkezik.

Áru felvételi korlátozás esetén — ha az árufelvétel csak élőállatot és gyorsan romló élelmiszerekre nézve tartatik fenn, — a morzsolt (friss) új teni regsem vehető fel.

Buda est, 1909 november 10 én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

Amortizációs tisztviselői kölesön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.
KOLOZSVÁR
Ferenc Jóssef-ut 7. szám a.
Válaszbélyeg csatolandó.

Ez már így van és nincs másképp! Bőr, talp,

cipőfelsőrész és e szakmához tartozó mindennemű árucikkek
Szentpétery Károlyné utóda

p. p. Szentpétery Károly kereskedésében Székelyudvarhelyt (Alsópiac-tér, régi városháza alatt) friss árukkal berendezve és tetemesen kibővítvé — kapható legolcsóbb árak mellett. Már egyszerű bevásárlásnál is mindenki meggyőződést szerezhet, hogy e cég kitűnő áruai és olcsó árai — minden versenyt felülmúlnak.

TÖRLEY PEZSGŐ

Meleg sósfürdő Hetenkint háromszor u. m. szombat, vasárnap és hétfő napokon egészen új évig kapható a Gergely Ferenc féle sós-

fürdőn. Kádfürdő 1 K. Szives partfogást kér tisztelettel: *Mátéfy Lidia* bérlelő.

Eladó Székelyudvarhelyt, az Árpád-ház. u. 60. sz. alatti

Magyar királyi államvasutak.

Oda Évrényes 1909. október 1-től. Vissza

Gyv.	Vv. 8512	Vv. 8514	Téli menetrend.	Vv. 8511	Vv. 8513	Gyv.
	I-III.	I-III.		I-III.	I-III.	
655	820	8910	ind. B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	+730	955
	200	1220	" B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126) "	605	*1230	
	854	611	" Kolozsvár (126) (*Csatl. Héjasfalván) "	510	*1050	
	1250	482	" Szentagota vásártér "	555	938	
	244	1052	ind. Segesvár (126, 133) — érk.	845	602	
	258	1105	Fehéregyháza — — — — —	836	549	
	306	1113	Bún 211 sz. őrház — — — — —	828	541	
	316	1122	érek. Héjasfalva (126) — — — — —	820	533	
	340	1132	ind. Héjasfalva (126) — — — — —	802	449	
	355	1147	Ujszékely 2. sz. őrház — — — — —	748	434	
	405	1157	Alsóbaldogfalva — — — — —	739	424	
	419	1216	Székelykeresztúr — — — — —	731	416	
	427	1224	Bethfalva 6 sz. őrház — — — — —	721	403	
	438	1134	Kisgalambfalva — — — — —	711	352	
	457	1253	Nagygalambfalva — — — — —	703	344	
	513	110	Bögöz — — — — —	644	319	
	526	123	Bikafalva 11. sz. őrház — — — — —	632	306	
	544	142	Székelyudvarhely § — — — — —	616	250	
201	805	315	910 ind. Székelykocsárd — — — — —	740	—	240
436	1025	531	1127 érek. Maros-Vásárhely — — — — —	526	—	1210
450	1037	553	ind. — — — — —	—	820	—
808	124	905	érek. Deda (Borszék-fürdő) ind. — — — — —	534	—	325
	302	934	250 ind. Küküllőszög — — — — —	844	1243	654
	902	250	850 érek. Parajd — — — — —	335	745	130
650	1035	1244	500 ind. Sepsiszentgyörgy — — — — —	629	1205	425
906	101	523	803 érek. Madéfalva — — — — —	342	833	206
1116	316	918	érek. Gyergyószentmiklós — — — — —	—	514	1200
1104	344	928	" Gyimes — — — — —	—	520	1124
	435	—	Palanea — — — — —	—	—	1002
515	858	305	700 ind. Brassó — — — — —	816	159	633
645	1050	451	— ind. Sepsiszentgyörgy — — — — —	644	1220	450
856	110	720	— Kézdivásárhely — — — — —	439	1016	234
1015	228	856	— érek. Bercezk — — — — —	324	855	103

Páratlan szőlőfaj!

Hogy ezt bebizonyítsam, a „Delaware” szőlőről királyi közjegyzői hitelesítéssel ellátott eredeti fénykép felvételeket készítttem.

A felvétel áll: 1 drb 20 éves cserépos kifogástalanul dusan termő tőke, 32 fűrt, egy drb négy éves szálvesszős tőke, 168 fűrt és 11 drb egy sorban levő 4 éves szálvesszős tőke több mint 160 kifogástalan egészséges fűrt szőlőterméssel. Ezek mind ott vették fel, a hol pár méternyire tőle az európai oltványokon a termés négy-ötzöri permetezés dacára elpusztult. Így ez az év volt az, a mely bebizonyította, hogy ezen fajnak természetesen permetezés nélkül semmiféle szőlőbetegség kárt nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még, hogy oltani és alá a földet megforgatni nem kell, vesszője télen soha meg nem fagy, bora elsőrendű és rendkívül bőtermő. Ezen a néven azonban igen sok más hitvány fajokat adnak el, azért aki a valódi bőtermő és legneme-

DELAWARE

sebb fajt akarja megszerezni, az csak a Nagy Gábor-féle

vesszőt vegye. A Delaware szőlő bővebb leírását természetesen királyi közjegyzővel hitelesített eredeti fényképfelvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlenül kérje még ma ezt a tanulságos tartalmú árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról a s lugsültetésről is ad részletes, helyes utbaigazítást. **Nagy Gábor szőlőnagybirtokos Kőly** posta, távirat és távbeszélő állomás. Levelezés magyar, német, horvát, szerb és román nyelven.

Magyar királyi államvasutak. Igazgatóság.

218292 szám. FIV.

Morzolt új (friss) tengeri soronkivüli továbbítása.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a folyó évben is intézkedés tette az iránt, hogy a morzsolt új (friss) tengeri, akár szákokban, akár ömlesztett állapotban (a la rinfusa) kerül feladásra, folyó évi november 28 ikától kezdve visszavonásig, legkésőbbben azonban 1910. évi február hó végéig az élő állatok, a friss hus, a friss gyümölcs, a friss főzelek és tojas kűldemények kivételével az üzletszabályzat 56. §. 4. bekezdése alapján minden egyéb kocsirakományu teheraru- és gabonaszállomány előtt sorrenden kívül, de az új (friss) tengeri feladásának sorredjében rakassék a kocsikba és szállitassék el.

Amenyiben a befuvározás alkalomával a berakásra nem állana azonnal kocsi rendelkezésre, a morzsolt új (friss) tengeri az üzletszabályzat 55. §. (3) pontjának alkal-

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések.

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos üzemre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényéni, oszúznál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K.1.40 és K.2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. **D: Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”,** Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Köhöges, rekedtség és hurok ellen nincs jobb a Rethy-féle pemetefű cukorkánál

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan felet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér. Csak RETHY-félet fogadjunk el.